

virkelig fyldestgørende, at denne Forfatning bliver saa frisindet og saa demokratisk som muligt, en virkelig folkelig Forfatning. Tanken om den almindelige Valgrets Indførelse i selve Kirken er jo i og for sig tiltalende fra et demokratisk Synspunkt. Det er en Tanke, som har sin Rod i den store franske Revolution. Jeg kan godt forstaa den, og vi kunne ogsaa være med til at betræde denne Vej. Den store franske Revolution vilde ikke afskaffe Kirken og Religionen, som man ofte paastaar. Den inddrog Kirkegodserne, men gik et Skridt videre. Den vilde ikke blot sekularisere Kirkegodserne, men vilde gennemtrænge selve Kirken med den borgerlige Aand og lagde derfor den almindelige Valgret til Grund for Kirken. Det var en Vej, som kunde gaas, og i Frankrig staar man i Virkeligheden vedblivende paa denne Grund, om end Udviklingen ikke er bleven saa demokratisk, som man under Revolutionen havde tænkt sig. Den napoleonske Lovgivning og Konkordatet er i Virkeligheden en Fortsættelse af, hvad Revolutionen havde ønsket. Jeg kan altsaa godt tænke mig, at man gaar den Vej, om jeg end ganske vist mener, at der jo er nogen Forskel paa katolske og protestantiske Lande — hvilket maaske ogsaa kunde motivere, at en noget anden Vej end den, jeg tidligere har nævnt, vilde være heldigere. Paa den anden Side underkender jeg ikke, at saa længe vi have en Folkekirke, og saa længe vi have en konfessionel Undervisning i Folkeskolen, kan der være noget i, hvad den nuværende Trafikminister i sin Tid udtalte, om dette Spørgsmaal i en meget opsigtvækkende Artikel i „Politiken“, nemlig at Folkekirken gjorde sin Nytte. Netop ud fra sit meget yderliggaaende Standpunkt til Venstre forsvarede han Folkekirken, for saa vidt som den lægger en Dæmper paa den religiøse Fanatisme. Han sagde: Det kan være galt nok med Folkekirken, men afskaffede vi den, saaledes at Sektvæsenet kom til at florere ganske uhindret, vilde her ikke blive til at nære sig. Det var, som sagt, den nuværende Trafikministers Ord i en opsigtvækkende Artikel for nogle Aar siden. Jeg underkender ikke, at der kan være en vis Berettigelse, en vis jævn borgerlig Sundhed i denne Opfattelse. Skønt vi fra vor Side, som sagt, kunde ønske at gaa en anden Vej, kunne vi ogsaa følge Ministeren paa den Vej, han her betræder.

De her foreliggende Lovforslag ere jo blævne mødte med en meget skarp Kritik fra Indre Missions Side. Denne Kritik er

allerede omtalt. Jeg skal kun med Referatet fra Odense-Kongressen i Haanden erindre om, at Indlederen stemplede den Ordning, som herved vilde fremkomme, som en kristelig Umulighed, som en Usandhed. Blive disse Love gennemførte, siger den Adresse, som er indgivet til os, vilde de gøre hele Folkekirken til en Usandhed. Det er allerede udtalt af den ærede foregaaende Taler, at Usandheden herefterdags vil blive ganske den samme som Usandheden i Fortiden. Saaledes stempler man altsaa disse Forslag fra Indre Missions Side. Imidlertid vil jeg advare imod at lægge alt for megen Vægt derpaa. Indre Mission har som bekendt gode Agitatorer, der forstaa Betydningen af at raabe højt. De have naturligvis ikke noget imod, om de kunde raabe saa højt, at de derved kunde præge disse Love saa meget som muligt, drage Regering og Rigsdag et Stykke længere over ad sig til, end de med Rimelighed kunde gøre sig Haab om. Jeg tror derfor, at man ikke skal tage disse Alarmskrig alt for højtideligt. Læser man Referatet fra Odense-Kongressen igen, vil man lidt efter den kristelige „Usandhed“ og kirkelige „Umulighed“ komme til et lille velgørende Ord. Skulle vi da gaa ud af Folkekirken? spørges der, og Svaret derpaa lyder: Lad os tøve lidt. Det minder om den Prædiken, der en Gang blev holdt af en Præst, og hvori han udmalede Helvedes skrækkelige Pinsler. Menigheden blev mere og mere rystet, Taarerne strømmede ned, og Præsten, der i Grunden var godmodig, sluttede da: Græd ikke Børnlille, det turde være Løgn alt sammen. Naar man nu hører Indre Missions Dømedagsprædikener i denne Tid mod den foreslaaede kirkelige Lovgivning og samtidig hører dem sige: Lad os tøve lidt, vi ville alligevel blive, faar man ikke det Indtryk, at disse Folk tage Sagen saa forfærdelig alvorligt og saa voldsomt højtideligt. Naturligvis vil man fra Indre Missions Side gerne have saa meget som muligt. Der er allerede og ogsaa fra Blades Side, hvor man ellers ikke er vant til at se det, talt om Indre Missions Herskesyge og Utaalsomhed, og det med fuldkommen Rette. Deres Ideal er aabenbart, at deres Præster og Kirker skulle underholdes af Folket, og samtidig skulle de herske over Folket. Men det maa vi bestemt protestere imod, og det maa de ogsaa vide, at det er ikke meget kristeligt. De kunne ikke faa baade i Kirkeposen og Præstesækken. Ville de ud af det, der efter deres Opfattelse er Usandhed, maa de